

**XIII. Leó pápa levele
az angol püspökökhöz
a keresztény iskolákról**

Hozzánk intézett közös leveletek fényes kifejezése volt a tündöklő hitnek s az apostoli szentszék iránt való odaadástoknak. Annál kedvesebb volt pedig Előttünk e levél, minél erősebb bizonyítékát látjuk benne annak, hogy amit már tudtuk is, — tervezgetéseitek s gondjaitok java része azon ügynek van szentelve, amelyre magában véve elég gondot fordítani sohasem lehet: értjük az ifjúság nevelését, melyről' a minap tanácskoztatok s határozataitokat Elénk terjesztettétek.

S méltán, mert napjainkban, midőn a serdületlen gyermekéveket is mindenfelől változatos veszély kerülgeti: nem lehet időszerűbb feladaton dolgozni, mint amilyen az oktatásnak a valláserkölcös neveléssel való egyesítése. Azért nem egyszer nagyban javalltuk a Franciaországban, Belgiumban és Amerikában s a brit gyarmatokon közadakozással fölállított és fönntartott, úgynevezett "szabad iskolákat" s forrón kívánjuk, hogy ez intézetek száma, az azokat látogató ifjúságéval napról napra gyarapodjék.¹ Mi magunk is tekintetbe véve városunk gyászos helyzetét, sem költséget, sem utánjárást nem kíméltünk, hogy Róma gyermekei előtt az iskolák kellő számban nyitva álljanak. Mert itt őrizzük meg legdrágább s legbecsesebb kincsünket, az apáikról rájuk maradt, sértetlen tiszta hitet, — lehetővé tesszük a szülők szabad választását, — s ami a gondolat és cselekvés divatos szabadosságban különösen fontos, a hazának jó polgárokat nevelünk: aki u. i. a keresztény hitet gyermekkorától fogva szóval és tettel vallja, annál jobb polgár nem kell.

Ami Britanniát illeti, tudjuk, hogy nemcsak Ti, hanem veletek sok más hazafi buzgólkodik a gyermekek vallásos nevelése körül. Jóllehet nem egyeznek Velünk minden tanban, azt az egyet mélyen értik és érzik, hogy mily nagy érdekében áll úgy a gyermekeknek, mint a társadalomnak, hogy ne vesszen ki az a kereszténység, melyet Nagy Gergely elődünktől szent Ágoston önfeláldozó buzgalmának révén nyertek őseitek s melyet az Angliára zúdult későbbi viharok ki nem irtottak. Tudjuk, hogy vannak most kitűnő férfiai, kik az ősi hitet féltékenyen őrzik s a szeretet műveit létesítik. Valahányszor erre gondolunk, mindannyiszor megindulunk, mert atyai szeretet vonz a „szentek szigete” felé s ezen valóban keresztény érzületben látjuk az angolok üdvének s boldogulásának legkecsegtetőbb zálogát.

1885. november 27.

XIII. Leó pápa

---

¹ Amerikában és Angliában szabadon fejlődik a katolikus iskolaügy. Belgiumban és Franciaországban a boldog Lasalle János által alapított „Iskolatestvérek” tartják kezükben a népoktatást. Az állami iskolák rendszerint üresek. A katolikus iskolaügy fejlettsége provokálta Franciaországban a népoktatás állami reorganizációját. — A pápa Róma népiskoláira évenként több százezer lírát költ.